

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
FOU äldre norr
2009

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av det gångna året.....	3
2	Verksamheten	5
3	Mål och uppdrag.....	6
3.1	Aktiviteter.....	6
3.1.1	Nytt samverkansavtal	7
3.1.2	Aktiviteter för att sprida kunskap och information.....	7
3.1.3	Utvecklingsprojekt.....	8
3.1.4	Utvärderingsprojekt.....	10
3.1.5	Forskningsprojekt.....	11
3.1.6	Handledning och nätverk	11
3.2	Måluppfyllelse	12
4	Medarbetare	16
4.1	Ledarskap/medarbetarskap	16
4.2	Arbetsmiljö och hälsa	17
4.3	Personal och kompetensförsörjning.....	18
4.4	Jämställdhet och mångfald.....	21
5	Ekonomi.....	21
5.1	Mål för verksamheten.....	21
5.2	Resultaträkning	22
5.3	Aktiviteter/uppföljning.....	23
6	Framtidsplaner.....	23

Bilaga 1, Projekt- och aktivitetsöversikt

1 Sammanfattning av det gångna året

Arbetet som bedrivs vid FOU äldre norr omfattar hela FoU-området av forskning, utvecklingsarbete, utvärdering och kortare utbildningsinsatser. Med brukarens /patientens fokus eftersträvas en hög grad av brukar/patient- och personal- medverkan i arbetet. FoU-enheten verkar utifrån en helhetssyn på vård och omsorg om äldre för att utveckla samverkan mellan huvudmännen och olika personalgrupper, och mellan offentliga och privata vårdgivare, samt mellan akademi och praktik dvs. universitet och högskolor samt andra FoU-enheter.

Fokus för verksamheten under 2009 har varit att arbeta med att initiera och driva utvecklingsprojekt och/eller förändringsarbete, samt att handleda och skapa mötesplatser till exempel i form av nätverk, FoU-caféer eller seminarier. Strävan är att arbetet har sin förankring i den lokala praktiska äldrevården och äldreomsorgen, dvs. där den nya kunskapen ska omsättas. Arbetet med att utveckla de fokusområden som tidigare tagits fram har fortsatt, det vill säga att arbeta med FoU-äldre norr:s identitet, kommunikationsstrategi, nyttoaspekter samt hur verksamheten uppfattas utifrån.

Målet med FOU äldre norr enligt det Samverkansavtal som tecknades mellan ägarna den 14 februari 2007, är att arbetet som görs ska leda till nytta för de äldre personer/patienter som bor eller vårdas inom ovanstående kommuner. Verksamheten ska bidra till att möjliggöra livskvalitet, ökad vård och omsorgskvalitet utifrån forskningsbaserad kunskap samt bidra till ökad delaktighet för äldre personer. Verksamheten ska också stimulera och uppmuntra personal inom äldreomsorg och äldrevård att utveckla och fördjupa kvaliteten i sitt arbete. Det övergripande syftet med FOU äldre norr är att det är en forsknings- och kunskapsbaserad verksamhet där:

- ♦ Projekt som bedrivs leder till en positiv och reell förändring hos alla involverade parter.
- ♦ Effekter av de insatser som görs ska kunna utvärderas och/eller på ett systematiskt sätt följas upp så att slutsatser och lärdom kan dras.

- ◆ Fou äldre norr ska kunna fungera som en katalysator eller referenspunkt, samt vara en källa för inspiration och sprida glädje och lust till utveckling och förändring.
- ◆ Utvecklings- och förändringsprocesser är ständigt pågående processer och arbete som görs måste kunna omsättas i praktiskt handlande, därför är det avgörande för ett projekt att ledningen där projektet bedrivs är engagerad och att den även tar ansvar för implementering av resultat som uppnås.

◆

Nya projekt har startats under året, se Projekt- och aktivitetsöversikt 2009 i bilaga 1. Viktiga projekt som bedrivits där man kan säga att FOU äldre norr bidragit alternativt har goda förutsättningar att bidra till ökad nytta för brukarna/patienterna är till exempel projekten; nytt trygghetslarmsystem i Sigtuna; handledning i praktiken inom omsorgen och vården av personer med demenssjukdom i Upplands Väsby; SÄLTA; metodhandledning i praktiken t.ex. vad gäller fallprevention; handledning i rehabilitering på korttidsboende; utveckling av sociala aktiviteter i vardagen; handledning av lokalt kvalitetsutvecklingsarbete.

Arbeten med goda förutsättningar att under kommande år bidra till stor nytta för brukarna är; Bemötande av personer med psykiska funktionshinder; Palliativ vård i SÄBO; Samordningstjänsten för multisviktande äldre personer. Framtidsprojektet fortsätter att utvecklas och diskussionen har utvecklats under året att komma att omfatta kvalitetskriterier och kvalitetsaspekter inom äldrevård och äldreomsorgen som kan vara gemensamma för alla ägarna och detta arbete förväntas kunna bidra till nytta för beslutsfattare inom äldreområdet i framtiden.

FOU äldre norr har under 2009 växt och vid årsskiftet var tio personer anställda vid enheten. Fyra av de anställda arbetar heltid (en varit föräldraledig fram till och med 2009 11 01). En deltidsanställd är tjänstledig för post doc. studier (fortsatta studier efter disputation i syfte att bli docent) vid Karolinska Institutet, fyra övriga är deltidsanställda och en är timanställd. Fyra av medarbetarna finansieras via externa medel, dvs. finansierade genom sökta medel utanför FOU äldre norr:s basfinansiering. Samtliga medarbetare får den ”tekniska befattningen” av administratör, det beror på att inom

ramen för SLSO:s personalsystem finns inte befattningen forskare eller projektledare, dock är samtliga väl meriterade för FoU-arbete (se sidan 12 i denna verksamhetsberättelse). Viktigt är att personer som arbetar vid FOU äldre norr har hög kompetens inom sitt område samt även är goda pedagoger. Några av medarbetarna vid enheten delar sin arbetstid och det ses som ett gott komplement till verksamheten att dessa personer har en ytterligare förankring inom äldrevården eller äldreomsorgen eller ett universitet.

2 Verksamheten

Inriktningen under 2009 har fokuserat på att arbeta med utvecklings-, förändrings- eller forskningsprojekt för att öka kvaliteten på omsorg och vård inom äldreområdet, både kommunal äldreomsorg och landstingsfinansierade vårdverksamheter. Fokus har även varit på att skapa och utveckla nätverk som har fokus på dels olika personalgruppers utveckling eller grupper som velat utveckla ett område eller en process.

Lokal förankring och stöd för processer och projekt är avgörande om ett arbete ska lyckas, implementeras och sedan användas i det lokala dagliga arbetet.

Den plan för strategisk och riktad kommunikation och marknadsföring som togs fram 2008 i form av en hemsida och ett nyhetsbrev som publiceras ungefär en gång per månad, har fortsatt att utvecklas under 2009. Arbeta med målgruppsanalys och dess konsekvenser för arbetssätt och uttrycksform har genomförts.

FOU äldre norr leds ytterst av en styrgrupp, bestående av en representant för varje ägare samt en representant från Stockholm läns sjukvårdsområde. Gruppen har träffats 7 gånger under året.

Ett FoU-råd finns för att föra fram ämnen, problem eller projektidéer till verksamheten. Detta råd har träffats 4 gånger under året. Enligt Samverkansavtalet är den lokala representanten i FoU-rådet ansvarig för att aktivera lokala brukar- och anhörigråd samt

personalråd som en länk mellan verksamheterna och FoU äldre norr. Denna länk har inte utvecklats vidare under 2009.

Under hösten 2009 beslutade styrgruppen för FOU äldre norr att FBA Holding AB skulle göra en verksamhetsuppföljning och utvärdering av FOU äldre norr. Denna utvärdering ska sedan kunna fungera som en del i beslutsunderlaget för framtagande av ett nytt Samverkansavtal mellan ägarna under 2010. Vid styrgruppsmötet den 12 november 2009 beslutade styrgruppen att förhandlingar om ett nytt Samverkansavtal ska påbörjas.

3 Mål och uppdrag

De övergripande målen i verksamhetsplanen för 2009 var att

- ♦ FOU äldre norr ska vara en forsknings- och kunskapsbaserad verksamhet där effekterna av nyttan av vård- och omsorgsinsatser kan mätas och utvärderas.
- ♦ FOU äldre norr ska främja lokalt förankrad kunskaps- och metodutveckling och arbetet som görs ska leda till nytta för de äldre personer/patienter som berörs inom de kommuner och Stockholms läns landsting som utgör ägarna.
- ♦ Förhållningssättet är att arbete som bedrivs vid FOU äldre norr ska utgå från ett kritiskt, vetenskapligt förhållningssätt.
- ♦ Verksamheten ska samverka med högskolor/universitet, och andra FoU-enheter och verksamheter inom äldreområdet.

Mål för verksamheten är att utifrån bästa tillgängliga kunskap (evidens) och praxis bidra till att äldrevården och äldreomsorgen blir en lärande, flexibel och högkvalitativ verksamhet.

3.1 Aktiviteter

Nya projekt har startats under 2009 men FOU äldre norr har även fortsatt att arbeta med processer och projekt som tidigare startats, se Projekt- och aktivitetsöversikt i bilaga 1. Under året har en tydlighet i projekt- och aktivitetsplaner arbetats fram. Projekt- eller aktiviteter som FOU äldre norr engagerar sig i ska ha tydliga strukturer för

projektupplägg, projektledning, utvärdering, såväl som för spridning och implementeringsstöd av resultat som nås. Tidigt i planeringen ska diskussioner föras som tar upp ett arbetes hållbarhetsplan. Hållbarhet för hur den kunskap, metod eller förändring som tas fram används och säkras.

Andra aktiviteter som är viktiga att framhålla och som kommer att fortsätta under 2010 och framöver är följande:

3.1.1 Nytt samverkansavtal

Samverkansavtalet mellan de sex ägarkommunerna och Stockholms läns landsting som skrevs 2007 löper ut 2010 och således ska ett nytt avtal tas fram under året.

3.1.2 Aktiviteter för att sprida kunskap och information

Det är viktigt för FOU äldre norr att fortsätta arbetet med att kommunicera med olika grupper om vikten av forsknings- och utvecklingsarbete inom äldreområdet och för att presentera och implementera resultat, ny kunskap och nya metoder som tagits fram, tex. i form av FoU-caféer/luncher eller frukostmöten (samtliga former går under namnet FoU-café). Syftet med FoU-caféer är att de är lokala möten under trevliga och informella former. Tanken är att öka kontakterna mellan verksamhetsnära lokalt utvecklingsarbete, forskning och utbildning.

Totalt har nio FoU-caféer har arrangerats under 2009; ett i Sollentuna, ”Bemötande av äldre personer som har psykisk funktionsnedsättning”; två i Järfälla, ”Säker läkemedelsbehandling på Tallbohov, SÄLTA”, ”Vård i livets slutskede - vilken roll har anhöriga och personal?”; ett i Sigtuna, ”Resultat och erfarenheter från försök med nytt trygghetslarm för äldre personer”. Utifrån projektet, Bemötande av äldre personer som har psykisk funktionsnedsättning” har fyra FoU-caféer arrangerats, dvs.; ett för primärvården och geriatriken, och två i Järfälla, och ytterligare ett på Ekerö.

Primärvården och geriatriken inom andra ägarkommuner har inbjudits, dock har de haft svårt att närvara på grund av hög belastning. Ett FoU-café har genomförts tillsammans

med Jakobsbergsgeriatriken, ” Patienters upplevelser av information kring läkemedel och läkemedelsbiverkningar”.

Utöver FoU-caféer har ytterligare informationstillfällen varit att träffa kommunala nämnder och pensionärsråd, olika intressegrupper för äldre såsom SPF, PRO med flera grupper.

Personal från FOU äldre norr har deltagit i olika utbildningsaktiviteter och konferenser för bland annat personal inom äldreomsorg och äldrevård, likaså studenter från olika utbildningar, pensionärer, anhöriga med flera grupper.

Ytterligare ett sätt att arbeta med informationsspridning är via Hemsidan som under året kontinuerligt uppdaterats och har utvecklats. Nyhetsbrevet har utkommit med 5 nummer under året. Nyhetsbrevet når närmare 750 mottagare per utskick.

Ett annat sätt att sprida kunskap och information har varit deltagande i konferenser och mässor. FOU äldre norr hade en monter på Äldreomsorgsdagarna i Älvsjö, på kommunmässan i Sollentuna (i Stinsen köpcentrum), vid Öppet Hus på Kastanjen i Järfälla samt på FoU Välfärds årliga konferens i Falun. FOU äldre norr deltog även vid två aktiviteter i samband med Anhörigdagen, en i Sollentuna och en i Stockholms Stadshus. På Äldredagen som arrangerades av SLL i maj presenterades flera av FOU äldres projekt samt visades en presentation i form av ett bildspel i pauserna.

3.1.3 Utvecklingsprojekt

Genom FoU-rådet har flera utvecklingsprojekt med relevans för den äldre personen, medarbetare, kommun och landsting initierats och påbörjats. Några exempel på projekt som engagerat samtliga ägarkommuner är; Bemötande av personer med psykisk funktionsnedsättning. Ytterligare aktör i detta projekt är Psykiatri Nordväst vid Karolinska sjukhuset, Solna. Detta projekt stöds av medel från Socialstyrelsen och kommer att pågå fram till 2011. Syftet med projektet är att genom strukturerad

kompetensutveckling öka omsorgs- och vårdpersonalens kunskaper om geropsykiatriska diagnoser och bemötandets betydelse för den enskilde individen. Utbildningstillfällena genomförs med personal från både den lokala sektorspsykiatrin, primärvården och personal från hemtjänsten tillsammans. Antal personer som har fått utbildning under 2009 är ca 100 personer. Utifrån perspektivet, nytta för brukaren, syftar detta projekt till att personalen ska få ökad förståelse för brukarens specifika situation och därmed kunna ge ett bättre bemötande samt möjlighet att leva ett självständigt liv utifrån sina egna behov och möjligheter och med bibehållen livskvalitet.

Ett ytterligare projekt som berör samtliga ägare är projektet, Palliativ vård i livets slutskede i särskilt boende för äldre. Palliativ vård är en vårdform som ursprungligen utvecklades inom cancervården i syfte att ge god vård i livets slutskede för döende personer. Inom äldreomsorgen dör personer av andra orsaker än cancer. Äldre personer som avlider inom de särskilda boenden har ofta liknande behov som cancerpatienter dvs. god smärtlindring, lindring av ångest och oro, näringsproblem, möjligheter att ge anhöriga god information och ett gott stöd, mm. I detta projekt inkluderas de lokala ASIH-enheterna som servar respektive ägarkommun, med undantag för Ekerö (som stöds av FOU äldre norr). I projektet är tanken att pröva olika lokala sätt att göra kompetenshöjande satsningar. Gemensamt syfte är att öka kvaliteten på vården i livets slut för personer som bor i särskilt boende för äldre, med avseende på omvårdnad och bemötande. Ytterligare ska personalen öka sin förståelse för betydelsen av, och tränas i att arbeta i team kring en döende person. Ett team som inkluderar anhöriga/närstående, läkare i SÄBO, ASIH och personalen på SÄBO. Samtliga verksamheter som ingår i detta projekt ska även registrera sina avlidna i det nationella palliativa registret. Detta för att kunna studera sina egna data över tid, kunna göra uppföljningar och därmed öka kvaliteten på det egna arbetet. Förutom FOU äldre norr, stöds detta projekt genom stimulansmedel via HSN-f. FOU äldre norr har fått i uppdrag att utvärdera det totala projektet (som inkluderar hels SLL) vilket har gjort att extra medel har tillförts FOU äldre norr för utvärderingen. Brukarnyttan med detta projekt är att, genom att personalen får ökad kompetens och förståelse för betydelsen av gott bemötande och viktiga

omvårdnadsinsatser samt för teamarbete kan deras trygghet att möta döende personer öka så att alla som bor i särskilt boende får en god död.

Andra utvecklingsprojekt som bedrivs inom FOU äldre norr där samtliga ägare engageras är t. ex systematiskt arbete med mjuk massage utifrån ett omvårdnadsperspektiv. Personal inom äldreomsorgen erbjuds utbildning och träning på hemmaplan. Forskning har visat att genom mjuk massage kan oro, ångest och smärta lindras både hos personer med svårt sjukdom, demens eller är döende. Uppföljning på hemmaplan ingår i utbildningen. Här är brukarnyttan att ge ett komplement till andra lindrande vård- eller omsorgsinsatser. Se vidare, Projekt- och aktivitetsöversikt 2009 i bilaga 1.

3.1.4 Utvärderingsprojekt

FoU-arbete inkluderar ett visst mått av utvärderingsprojekt. FOU äldre norr har bland annat under året utvärderat ett trygghetslarm för äldre personer. Syftet var att bistå förvaltningen i att kvalitetssäkra ett nytt larmsystem samt fånga upp brukarnas synpunkter och upplevelser av det nya systemet. Resultatet av arbetet visade att det nya larmet hade ökat känslan av trygghet hos brukarna och att de kände sig mer sedda och igenkända i det nya systemet trots att personalen på larmcentralen som svarade inte var lokala men upplevdes som mycket professionella. Personalen på den nya larmcentralen hade förmågan att ställa rätt frågor och dra korrekta slutsatser så att den lokala hemtjänsten som sedan ryckte ut på larmen uppfattades bättre förberedda och igenkännande än de varit vid tidigare larmsystem. Resultatet medförde att det nya larmsystemet upphandlades av kommunen och ska erbjudas brukarna att få installerat under 2010.

Ett ytterligare utvärderingsprojekt är, utvärdering av Samordningstjänst för äldre personer. Detta projekt bedrivs i samverkan mellan SLL, HSN-f, Jakobsbergsgeriatriken, Järfälla och Upplands Bro kommuner. Tanken är att äldre personer med multisviktande problematik ska ha en sk ”gräddfil” till både den geriatriska kliniken eller till en specialist i geriatrik som kan göra hembesök om det är så att den äldre personens husläkare

alternativt distriktssköterska inte kan lämna sin mottagning för ett akut besök. Vid Jakobsbergsgeriatriken har en av läkarna uppdraget att göra akuta hembesök dagtid till just denna grupp äldre personer. På jourtid går uppdraget automatiskt över till ASIH, som svara och kan göra akuta hembesök vid behov (dvs. även om personen inte är inskriven i ASIH). En samordningsfunktion, samordningssjuksköterska, har anställts på Jakobsbergsgeriatriken för detta projekt. Samordningsfunktionen kan även avropa viss hemtjänst/stöd från kommunen om det skulle uppstå behov utanför kontorstid. I utvärderingen av projektet tar FOU äldre norr fram data angående om antal akuta besök på sjukhus minskat, om antal direktinläggningar på geriatrisk klinik ökat samt om de äldre som ingår i projektet och deras anhöriga kan känna ökad trygghet i den aspekt att de får vård när och var de behöver den. Att de multisviktande äldre personerna som ingår i projektet således inte behöver åka till akutmottagningen och riskera bli liggandes i flera timmar i väntan på vård eller bedömning utan kan få detta i hemmet alternativt på den lokal geriatriska kliniken där de är ”kända” och känner personalen istället.

Se vidare Projekt- och aktivitetsöversikt 2009, bilaga 1.

3.1.5 Forskningsprojekt

Det är viktigt för en FoU-verksamhet att samverka i olika forskargrupper från olika universitet och högskolor. FOU äldre norr deltar i forskningsprojekt från bland annat Karolinska Institutet, Handelshögskolan, Kungliga Tekniska Högskolan, Arkitekturskolan KTH, Lunds Universitet, Ersta Sköndal Högskola. Ytterligare en aktör är Vinnova. De disputerade forskarna föreläser emellanåt vid olika högskolor. Se Projekt- och aktivitetsöversikt 2009 i bilaga 1, tabell 3.

3.1.6Handledning och nätverk

Enligt samverkansavtalet ska FOU äldre norr vara ett nav för nätverk och möten mellan forskare och praktiker, mellan olika grupper och professioner. FOU äldre norr:s roll att vara ett nav för nätverk avspeglas i ett antal projekt till exempel; Kvalitetsarbete inom HSN-f, nätverk för personer som gör förebyggande hembesök. Ett nationellt nätverk för FoU-enheter, FoU-Välfärd (www.fouvalfard.org) är ett nätverk där samtliga medarbetare

deltar och har tillgång till kontakter och information. Ytterligare ett nätverk är med de övriga tre äldre FoU-enheterna inom Stockholms län, dvs. Nestor FoU-center, Seniorium och Äldrecentrum, se vidare Projekt- och aktivitetsöversikt 2009, bilaga 1, tabell 2.

FOU äldre norr har under året handlett ett flertal lokala projektledare i ägarkommunerna och inom landstinget samt även studenter på olika nivåer. Ytterligare nätverk utgörs av att respektive forskare deltar i olika nätverk utifrån sitt speciella forskningsområde eller sin yrkesprofession.

3.2 Måluppfyllelse

Nedan redogörs för hur FOU äldre norr arbetat för att uppnå målen som sattes i verksamhetsplanen 2009.

- *FOU äldre norr ska vara en forsknings- och kunskapsbaserad verksamhet där effekterna av nyttan av vård- och omsorgsinsatser kan mätas och utvärderas.*

Målet anses vara delvis uppfyllt genom nedanstående projekt och aktiviteter. Då detta mål är under kontinuerlig utveckling går det inte att hävda att det uppfyllts till fullo.

1. Samtliga projekt som startats har en tydlig utvärderings- eller uppföljningsplan för att denna målsättning ska kunna uppnås. Exempel på projekt är Säker läkemedelsanvändning Tallbohov (SÅLTA) där effekterna utvärderats på verksamhetsnivå, medarbetarnivå och brukarnivå. Detta för att kunna svara på den kritiska frågan; blev det bättre?
2. I projekt där det är gåt eller är relevant finns alltid ambitionen att utvärdera effekter på brukarnivå. Exempel på detta är projekten; Nytt trygghetslarm i Sigtuna; Bemötande av äldre personer som har psykiska funktionsnedsättningar; samt, Utvärdering av samordningstjänst för äldre.
3. Fem medarbetare vid FOU äldre norr är disputerade och är vetenskapliga ledare för pågående projekt samt är både interna och externa handledare.
4. Som stöd till verksamheten finns ett Forskarråd. Rådets roll är att stödja och bistå med vetenskaplig, evidensbaserad kunskap, metodkunskap och

metodutveckling eller att vara kritiska granskare av producerat material eller tänkt förändringsarbete.

- *FOU äldre norr ska främja lokalt förankrad kunskaps- och metodutveckling och arbetet som görs ska leda till nytta för de äldre personer/patienter som berörs inom de kommuner och Stockholms läns landsting som utgör ägarna.*

Målet anses vara uppfyllt genom nedanstående projekt och aktiviteter.

Många kreativa idéer för förändrings- och utvecklingsarbeten har resulterat i att konkreta projekt startats och dessa kommer att fullföljts under 2009 eller kommer att fortsätta 2010. Projekten presenteras kort i bilaga 1, Projekt- och aktivitetsöversikt 2009.

1. Projektet Palliativ vård i SÄBO (samverkansprojekt mellan kommun och landsting), som syftar till kunskaps- och metodutveckling hos personal på SÄBO, berör ca 700 personer inom verksamhetens område. Detta projekt har goda förutsättningar att leda till nytta för den äldre personen på SÄBO genom ökad kompetens hos personalen om palliativ vård.
2. Projektet Bemötande av äldre personer som har psykiska funktionsnedsättningar (samverkansprojekt mellan kommun och landsting) utgår ifrån lokala behov och har stor potential att komma brukaren till gagn genom ökad kvalitet i bemötande samtidigt som det kan ge personalen en större arbetstillfredsställelse. Projektet har under 2009 involverat ca 100 personer och kommer under 2010 att ytterligare involvera ca 300 medarbetare inom olika vård- och omsorgsverksamheter.
3. Projektet Samordningstjänst för äldre (samverkansprojekt mellan kommun och landsting) har goda förutsättningar att skapa nytta för den äldre personen. Just nu ingår ca 50 multiviktande äldre personer i projektet. Samverkanstjänsten är ett sätt att öka trygghet och kontinuitet i vården för en grupp sköra äldre personer som bor i eget boende. Utvärdering av projektet pågår.

4. En påtaglig nytta som FOU äldre norr bidragit till är genom utvärderingen av ett nytt trygghetslarm för äldre personer i Sigtuna. Utifrån utvärderingens resultat fattade äldre- och omsorgsnämnden beslut om att erbjuda samtliga innehavare av trygghetslarm det nya systemet.
5. Projekt- och metodhandledning av olika utvecklingsprojekt som bedrivs inom ägarkommunerna och landstinget har pågått under året; Att omsätta och bibehålla nya kunskaper och färdigheter inom demensvård (Upplands Väsby), Rehabilitering på korttidsboende (Ekerö), Framtagande av aktivitetsinstrument (Sigtuna), Utveckling av kvalitetsindikatorer (Upplands-Bro), Påverkan på balans efter utprovning av rollator (SLL), Patienters upplevelser av information kring läkemedel och läkemedelsbiverkningar (SLL).
6. Nätverk har etablerats för att stödja lokal kunskaps- och metodutveckling. Ett nätverk har bildats för arbetsterapeuter och sjukgymnaster som är verksamma inom äldrevård och äldreomsorg med syftet att lära av varandra och av den evidens som finns för att kunna utveckla verksamheten (två träffar hittills). FOU äldre norr möjliggör ett lokalt nätverk, stöd och handledning till de projektledare som arbetar med förebyggande hembesök för äldre personer inom de sex kommunerna som utgör ägarna (tre träffar under året).
7. Nio FoU-caféer har genomförts under året. Alla utifrån lokala behov och önskemål. Totalt uppskattas att cirka 175 personer medverkat.
8. Omfattande kommunikationsarbete har genomförts för att stimulera och stödja lokal kunskaps- och metodutveckling; en aktiv hemsida, ett regelbundet utkommande nyhetsbrev som når cirka 750 personer per utskick (fem utskick under 2009), föreläsningar för olika målgrupper och medverkan på olika event och mässor mm.
9. Samtliga projekt eller förändringsarbeten diskuteras och förankras i FoU-rådet och i styrgruppen. Projekt som genomförs är förankrade i sin lokala

ledning där projektet ska göras, detta är en förutsättning för att ett projekt ska genomföras och framförallt lyckas med sin målsättning.

10. Som ett komplement till lokal förankring har arbetet med att besöka samtliga boenden inom ägarkommunerna fortsatt under året. Ambitionen att besöka hemtjänstgrupper kvarstår samt besök i verksamheter inom Stockholms läns landsting. Målet med dessa lokala besök är att fånga upp idéer, hitta gemensamma problemområden, beröringspunkter, eller utvecklingsområden samt för att skapa relationer och förståelse för förändringsarbete och utveckling av äldreomsorg och äldreomsorg.

- *Förhållningssättet är att arbete som bedrivs vid FOU äldre norr ska utgå från ett kritiskt, vetenskapligt förhållningssätt.*

Målet anses vara till största möjliga del uppfyllt genom nedanstående projekt och aktiviteter. Då detta mål kan sägas vara under kontinuerlig utveckling är det inte rimligt att hävda att det kan uppfyllas till fullo.

1. Projekt eller utvecklingsarbeten som bedrivs av eller får stöd av FOU äldre norr utgår från befintlig (bästa tillgängliga evidens) kunskap, forskning eller erfarenheter inom det specifika ämnesområdet. Detta görs genom litteratur- och erfarenhetssökning innan ett arbete påbörjas. Kunskap och metoder granskas för att utvecklas. Interna processer används där samtliga projekt belyses och ifrågasätts.
2. Som stöd till verksamheten finns ett Forskarråd. Rådets roll är att stödja och bistå med vetenskaplig, evidensbaserad kunskap, metodutveckling eller vara kritisk granskare av producerat material eller tänkt förändringsarbete.
3. Disputerade forskare som är vetenskapliga ledare vid varje projekt.
4. Genom projekt- och metodhandledning och genom involvering i olika utvecklingsprojekt i verksamheterna (styrgrupper för projekt etc.) verkar vi för att arbetet utgår ifrån ett vetenskapligt förhållningssätt.

- *Verksamheten ska samverka med högskolor/ universitet, och andra FoU-enheter och verksamheter inom äldreområdet.*

Målet anses vara uppfyllt genom nedanstående projekt och aktiviteter.

1. Kontakt och samverkan med andra FoU-enheter inom äldreområdet har pågått under året. Dessa enheter har träffats vid fyra tillfällen för att delge varandra både projekt, metoder och för att undvika dubbelarbete, kunna nyttja varandras kompetens samt ytterligare för att hitta möjliga samverkansprojekt. Vidare har kontakt tagits med FoU Nordväst (Individ och familjeomsorg) för att se om ett samarbete skulle kunna utvecklas. FOU äldre norr medverkar även i den nationella intresseföreningen FoU Välfärd.
2. Vid ett flertal projekt och aktiviteter där FOU äldre norr medverkat är högskola eller universitet involverade; Ersta Sköndals högskola (Palliativa projektet), Kungliga Tekniska högskolan, Arkitektskolan (Goda boendemiljöer för äldre, Öppna sociala e-tjänster), Stockholms Universitet, Lunds Universitet, (Öppna sociala e-tjänster), Karolinska Institutet (Stockholms läns folkhälsoenkät, Demensrådet), Handelshögskolan (Ledning genom kunskap).

4 Medarbetare

4.1 Ledarskap/medarbetarskap

Samtliga anställda inom FOU äldre norr stimuleras kontinuerligt att utveckla sina ledaregenskaper genom egen ledning av projekt samt olika utbildningsinsatser. Arbetet inom FoU innehåller alltid inslag av ledarskap varför detta område är centralt för att lyckas med vårt uppdrag.

Alla medarbetare har ett ansvar för den gemensamma verksamhetens arbete, utveckling och resultat. Samtliga förväntas ta ansvar och möjligheten till ökat ansvar erbjuds hela tiden. Medarbetarskapet tydliggörs och diskuteras regelbundet vid diskussion om verksamhetens uppdrag och resultat. För att en medarbetare skall vara handlingsinriktad

krävs inte bara att denna har kunskap, erfarenhet och flera olika kompetenser utan också vilja och mod att använda sina kunskaper och få goda möjligheter i organisationen och förutsättningar för att använda dessa.

I resultatet av medarbetarenkäten hade FOU äldre norr i genomsnitt högre poäng än för SLSO generellt. Vi en planeringsdag för alla medarbetare vid enheten diskuterades medarbetarenkäten ingående. Det som tydligt framkom var att informationen mellan olika medarbetare och projekt måste bli bättre. I vardagsarbetet händer det att man inte hinner informera sig om kollegernas arbete. Som en åtgärd på detta har interna FoU-caféer för projekt- och aktivitets diskussioner införts under hösten och kommer att fortsätta 2010. Det är viktigt att samtliga medarbetare kan svara på frågor om samtliga projekt och aktiviteter som görs, samt att kunna hänvisa till rätt person vid förfrågan. FOU äldre norr hade hög svarsfrekvens på medarbetarenkäten.

Individuella utvecklingssamtal med varje medarbetare genomförs årligen samt om önskemål finns vid ytterligare tillfälle. Individuella planer för kompetenshöjning diskuteras och följs upp. Medarbetarna uppmuntras att delta i kompetenshöjande utbildningar, kurser, konferenser, nätverk, aktiviteter mm.

4.2 Arbetsmiljö och hälsa

FOU äldre norr följer gällande föreskrifter om god arbetsmiljö. Arbetsresor görs med tanke på bästa möjliga miljöval. För att möjliggöra en hälsobefrämjande arbetsplats har samtliga medarbetare informerats och uppmuntras att utnyttja sin friskvårdstimme samt möjligheten att få träningskort enligt SLSO:s policy. På regelbundna arbetsplatsmöten uppmärksammas både psykologiska och sociala förhållanden och arbetsmiljöfrågor av fysisk karaktär. En ergonomisk genomgång av samtliga arbetsplatser har gjorts genom företagshälsovården under året. Samtliga medarbetare deltog i Stegtävlingen Gå till Berlin och vi lyckades även att få ihop ett lag till Bellmanstafetten.

4.3 Personal och kompetensförsörjning

FOU äldre norr arbetar aktivt med att skapa möjlighet för medarbetarna att utveckla och ta ansvar för egen kompetens. En god kompetens och tilltro till sin förmåga skapar trygghet i arbetslivet. Forsknings- och utvecklingsarbete bygger på nytänkande, utveckling och lärande; att kontinuerligt revidera gamla invanda arbetssätt och rutiner. Att skapa ett arbetsklimat som möjliggör nya sätt att arbeta och angripa utmaningar är en kärnuppgift för inte enbart verksamhetens ledning utan även för samtliga medarbetare. Syftet med lärande är att utvecklas. För utveckling är det viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt, att våga pröva och experimentera i arbetssituationen, ett sådant lärande ska vara en naturlig del av vardagen, integrerat i verksamheten. Strategiskt viktigt för FOU äldre norr är att alla medarbetare har hög kompetens och erfarenhet för sitt område samt har goda pedagogiska och sociala färdigheter samt kan samverka mellan arbets- och yrkesgrupper, och organisationer.

Planeringsdagar för hela arbetsgruppen har hållits i början av året samt i september. Medarbetare vid FOU äldre norr har deltagit i flera olika konferenser, mässor mm under året, nedan listas några exempel: Medarbetarstämman; Forskning Pågår, Uppsala universitet; Äldreomsorgsmässan i Älvsjö; kommunmässa i Sollentuna; Öppet hus på Kastanjen i Järfälla; FoU Valfärd i Falun; Forskningsdagarna vid Karolinska Institutet, Advances in Health Care Science Research; Bra Liv mässan; Framtidsverkstad – sjukgymnastens roll inom äldreomsorgen; Almedalen; Sjukgymnastdagarna; Symposium – presentation EU-projektet ALPHA; Anhörigdagarna i Varberg, Äldredagen i landstingshuset för politiker och tjänstemän inom landstinget och Stockholms Stad och kranskommuner, mm.

Internationella konferenser där FOU deltagit är; European Association för Palliative Care, 11th Congress, Luxemburg och Elangen (PASEO); Världskongress i Geriatrik och Gerontologi, Paris; Ambient Assisted Living Forum i Wien; EuroPrevent – konferens om hjärtsjukdomsprevention.

Utbildningar där medarbetare deltagit; Ledarskapsutbildning inom SLSO; lönesättningskurs, SLSO; brandutbildning; utbildning för skyddsombud; power point kurs; hospitering på palliativ avd; genus i vardagens omsorg, Socialhögskolan, Stockholms universitet; kvalitet i äldreomsorgen, KUI, mm.

Studiebesök och inspirationsdagar; Larmcentralen i Örebro; Kay Pollack, att välja glädje och Thyra Frank, stjärnestunder.

Medarbetare som varit anställda under 2009

Befattning	Anställningsform	Kompetens/Utbildning	Projektansvar
Verksamhetschef	Heltid	Med dr. Institutionen för Folkhälsa och Vårdvetenskap, Uppsala Universitet. Lektor i folkhälsa, Mag. i pedagogik, Lärarutbildning, sjuksköterska, utbildning i ledarskap/organisation.	Ansvarar för verksamheten
Administratör Projektledare	Heltid	Mag. i folkhälsa, Karolinska Institutet. Lärare. Utbildning i ledarskap, statistik, brandutbildning, m.m.	Larmprojektet, psykiska funktionshinder, utvärdering av palliativ vård i SÄBO, utvärdering av samordningstjänsten, publikationer, IT-kommunikation, hemsidan, nyhetsbrev, vetenskaplig ledare, Öppna sociala e-tjänster, mm.
Administratör Projektledare	Deltid* Tjänstledig för post doc studier	Med dr. Karolinska Institutet. Sjukgymnast. Utbildning i ledarskap	Projektledare, psykiska funktionsnedsättningar, fallprevention, nätverk, projektledning, vetenskaplig ledare, handledning, mm.
Frilans	Timanställd*	Regissör, fotograf	Kommunikation, projektledning, layout och bildsättning av projekt, mm,

Administratör Projektledare	Heltid	Mag. i folkhälsa, Linköpings Universitet. Skyddsombud, mm.	Uppföljning av hembesöksprojekt, nätverk, utvärdering av palliativ vård i SÄBO, projektledning.
Administratör Projektledare	Deltid *	Distriktssköterska, ledarskap, stresskonsult, mm.	Projektledare Palliativ vård i SÄBO, nätverket Öppna sociala e-tjänster, kommunikation, mm.
Administratör Projektledare	Heltid Föräldraledig 1/1- 1/11-09	Fil dr. Ekonomisk historia, Umeå Universitet. Samhällsanalys.	Projektledning, vetenskaplig ledare.
Administratör Projektledare	Deltid*	Med dr. Karolinska Institutet. Sjuksköterska. Utbildning i massage, ledarskap, mm.	Utvärdering av Palliativ i SÄBO. Projektledning, vetenskaplig ledare, mm.
Administratör Projektledare	Deltid	Med dr. Karolinska Institutet. Sjukgymnast. ledarskap, statistik, mm	Projektledning, handledning, vetenskaplig ledare.
Administratör Projektledare	Deltid	Mag. i samhälls- och kulturanalys. Linköpings Universitet.	Projektledning, utvärderingar, analysarbeten, mm.

* Extern finansiering

Eftersom arbeten ute i ägarkommuner och landstingsverksamheterna bedrivs i projektform innebär det att antalet årsarbetare vid en specifik tidpunkt kan variera. Denna variation kan även förekomma mellan olika år. Antalet årsarbetare beror på hur många olika projekt som påbörjas samt avslutas under ett verksamhetsår samt hur respektive delprojekt finansieras. Vid behov allokeras konsulter med specifik kompetens till verksamheten. Dessa personer ersätts på timbasis.

Sjukfrånvaro som registrerats under året:

SJUKFRÅNVARO	1/1-31/12 2009			1/1-31/12 2008		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Genomsnittligt antal sjukdagar per anställd	5,9	0,0	4,6	3,9	0,0	1,4

4.4 Jämställdhet och mångfald

Utifrån verksamhetens uppdrag strävar FOU äldre norr efter att ha en mångfald av individer med olika kompetenser och synsätt. Tre män har varit knutna till FOU äldre norr under 2009. Det är få män som arbetar inom äldreområdet i Sverige, dock har flera konsulter som anlåtats varit män. Att bejaka olikheter och ta tillvara på personer som tycker annorlunda är en framgångsfaktor vid forsknings- och utvecklingsarbete. Det systematiska arbetsmiljöarbetet kommer under 2010 att vidmakthållas.

Långsiktig personal- och kompetensförsörjning – inom FoU-verksamhet är det en fördel om personal kan varva arbete vid enheten med praktiskt vård- eller omsorgsarbete eller undervisning mm. FOU äldre norr söker forskare med socialinriktning inom äldreomsorgen.

Jämställdhet – FOU äldre norr eftersträvar efter en så jämn könsfördelning mellan manliga och kvinnliga medarbetare som möjligt.

Mångfald och integration – Att även våra utlandsfödda invånare åldras är ett faktum och det finns en strävan efter att FOU äldre norr även ska kunna ha minst ett projekt som vänder sig till utveckling av äldrevård för en sådan grupp. Personal med utländsk bakgrund är välkomna att arbeta/forska/studera/bedriva projekt vid enheten. Idéer, engagemang och viljan till utveckling är det som ska vara ledstjärna för medarbetarna.

5 Ekonomi

5.1 Mål för verksamheten

Ekonomi i balans.

5.2 Resultaträkning

Resultaträkning 2009					
RESULTATRÄKNING (Tkr) (per fratyp)	Bokslut 0912	Bokslut 0812	Budget 0912	Förändring utfall	Avvikelse mot budget
VERKSAMHETENS INTÄKTER					
Patientavgifter	0	0	0	0	0
Såld hälso- och sjukvård ¹⁾	0	0	0	0	0
Utskrivningsklara patienter	0	0	0	0	0
Utomlänsintäkter	0	0	0	0	0
Övrig såld hälso- och sjukvård	0	0	0	0	0
FOUU-bidrag	4 701	3 716	4 830	985	-129
Övriga intäkter	1 789	1 848	1 552	-59	237
S:A VERKSAMHETENS INTÄKTER	6 490	5 564	6 382	926	108
VERKSAMHETENS KOSTNADER					
Förändring av semesterskuld	6	-77	0	83	6
Personalkostnader	-4 405	-4 062	-4 872	-343	467
Köpta primärtjänster	0	0	0	0	0
Verksamhetsanknutna tjänster	0	0	-5	0	5
Läkemedel	0	0	0	0	0
Material och varor	-36	-43	-8	7	-28
Hyreskostnader	-400	-335	-384	-65	-16
IT-tjänster	-212	-183	-177	-29	-35
Kostnader inhyrd personal	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-1 376	-819	-894	-557	-482
S:A VERKSAMHETENS KOSTNADER	-6 423	-5 519	-6 340	-904	-83
Avskrivningar	-65	-40	-42		
VERKSAMHETENS RÖRELSERESULTAT	2	5	0	22	25
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	2	5	0	22	25
Resultat i % av intäkterna	0,0%	0,1%	0,0%	2,4%	23,1%

Verksamheten bedrivs i projektform och kan föra med sig överskott respektive underskott mellan åren, vilket innebär att redovisat resultat i bokslutet alltid kommer att ligga nära noll. Överskott som förs över till 2010 uppgick till 459 000 kr.

För år 2009 beviljade Socialstyrelsen på regeringens uppdrag, FOU äldre norr ett stimulansbidrag för etablering och utveckling av verksamheten 420 000 kronor.

5.3 Aktiviteter/uppföljning

Kontinuerlig uppföljning av verksamhetens ekonomi genomförs tillsammans med verksamhetens controller/ekonom och styrgruppen.

6 Framtidsplaner

Under 2010 kommer FOU äldre norr att fortsätta att sträva efter att antalet förändrings- och utvecklingsprojekt ska vara högt samt att fortsätta samverka med olika forskargrupper.

- ♦ Under första halvan av 2010 kommer förhandlingar om ett nytt Samverkansavtal att föras. Ambitionen är att detta ska vara klar senast den 30 juni.
- ♦ En analys och diskussion om FOU äldre ska få ett utvidgat uppdrag som inkluderar området funktionshinder, samt om Jakobsbergsgeriatriken kan involveras i verksamheten kommer att påbörjas under våren 2010.
- ♦ En viktig framgångsfaktor för allt utvecklings- och förändringsarbete är att resultat som tas fram når ut till praktisk vård- och omsorgsverksamheter och att det används. Fortsatta satsningar på strategier för lyckad implementering kommer att genomföras.
- ♦ I takt med att personal får ökad kännedom om FoU och att kunskapen om möjligheter för ägarkommunerna och Stockholms läns landsting att få stöd av FOU äldre norr ökar, tror vi att möjligheter till att uppnå lyckade satsningar som är till nytta för äldre personer, medarbetarna eller verksamheten som helhet ökar. En väg är att FoU-medarbetarna har ökad lokal närvaro i praktisk vård och omsorgsarbete för att verkligen nå ut där utvecklingen ska ske.
- ♦ För utvecklingen av äldrevården och äldreomsorgen är det viktigt med projekt som engagerar många och på flera nivåer. De två stora projekten, utvärdering av projektet, palliativ vård i livets slutskede i särskilt boende för äldre, och, bemötande av äldre med psykiska funktionshinder, är en satsning där stora personalgrupper från både kommunerna och landstinget engageras. Arbetet med att utvärdera effekter av dessa projekt har påbörjats under 2009 och kommer att slutföras under 2010 och 2011.

- ♦ Arbete utifrån tankar och diskussion från seminariedagen om framtidens äldrevård och äldreomsorg fortsätter under 2010, likaså arbetet med att diskutera kvalitetsaspekter inom vård och omsorg utifrån olika perspektiv.
- ♦ FOU äldre norr avser att öka möjligheten till metod- och projektledarstöd för projektledare i avsikt att varje projekt innehåller ett lärande samt perspektivet, nytta för den äldre personen, medarbetarna och/eller organisationen.
- ♦ Varje projekt som startas ska inte endast ha en tydlig implementeringsplan utan även en god struktur för att nå hållbar utveckling där arbetet ska landa. Erfarenheter och forskning visar att alltför ofta försvinner effekter av ett arbete när projektledningen eller ”eldsjälen” slutar. Verksamhetsledningarna måste därför ha en tydligare lednings- och implementeringsansvar för införandet av projektresultat som framtagits inom FoU-arbetet inom sina områden.

Förändringsarbete tar tid och forskning visar att förändra attityder, rutiner och arbetssätt tar många år. Det är viktigt att det finns förståelse i verksamheterna och hos ägarna att forsknings- och utvecklingsarbete samt förändringsprocesser måste få ta tid. Ett aktivt ägarskap med ansvar för omsättning av ny kunskap är en förutsättning för framgångsrikt forsknings- och utvecklingsarbete.

Eva Henriksen, 2010-01-26

Verksamhetschef FOU äldre norr

Bilaga 1, Projekt- och aktivitetsöversikt, 2009

Tabell 1. FoU-projekt där FoU äldre norr medverkar/medverkat 2007-2009.

Projektname	Involverade huvudmän	Involverade aktörer	Syfte/uppdrag	Projektstart	Planerat slut	Status i projektet	Målgrupp
Bemötande av äldre personer som har psykisk funktionsnedsättning	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SÄBO, hemtjänst, primärvård, psykiatri, geriatrik, biståndsbedömare	Att genom strukturerad kompetensutveckling öka kunskaperna om geropsykiatriska diagnoser och hur bemötande påverkar den enskilda individen och därmed öka livskvaliteten hos äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar.	Oktober 2008	2011	Pågående	Äldre personer med psykiska funktionshinder. Medarbetare inom primärvård, geriatrik, psykiatri, äldreomsorg och hemtjänst.
Framtidens äldrevård och äldreomsorg	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Att utifrån forskning och demografiska analyser ta fram underlag som kan vara till hjälp för framtida planering inom äldreområdet	2008		Pågående	Politiker och tjänstemän inom kommun och landsting
Beroende-problematik hos äldre personer	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Undersöka och utveckla fokusområde och perspektiv i samarbete med verksamheter inom äldrevård och äldreomsorg samt övriga FoU-enheter i länet	2009		Planeringsfas	Personal inom äldrevård och äldreomsorg, äldre personer och anhöriga

Utvärdering av Samordningstjänst för äldre personer	SLL, Jä, UB	Jakobsbergsgger, ASiH Nv, Äldreheten Jä, UB	Att studera följderna, konsekvenserna, effekterna av samverkansprojektet om en samordnande funktion mellan vård- och omsorgsgivare.	Augusti 2008	Mars 2010	Genomförande	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Personal inom vård och omsorg om äldre personer som ska arbeta med utvecklingsarbete inom äldreområdet.
Systematiskt arbete med mjuk massage utifrån ett omvårdnads-perspektiv.	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Målet med utvecklingsarbetet är att lära sig hur man systematiskt kan använda beröring, som exempelvis mjuk massage, som en omvårdnadsåtgärd i det dagliga arbetet.	Mars 2009	2011	Genomförande	Omvårdnads-personal inom berörda verksamheter
Utvärdering av ett nytt trygghetslarm för äldre personer i Sigtuna	Si	Omsorgen Si	Att utvärdera och kvalitetssäkra ett nytt trygghetslarmsystem för äldre personer.	Mars 2008	December 2009	Genomförande	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Verksamhetsutövare
Införande av ApoDos slutenvård	SLL	Jakobsbergsgger, ASIH Nv	Att uppnå förbättrad säkerhet och kvalitet i läkemedelsbehandlingen av patienter.	Oktober 2007		Pågående	Äldre personer på geriatrisk klinik. Medarbetare och ledning på geriatrisk klinik.

Sammanställning kvalitetsindikatorer inom vård och omsorg om äldre personer	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Syftet med sammanställning är att skapa en gemensam kunskapsbas om vad som idag definieras som primära kvalitetsindikatorer, och som därmed utgör underlag för nationella jämförelser, avseende äldrevård och äldreomsorg.	Våren 2009		Planeringsfas	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Verksamhetsutövare
Utvärdering av Palliativ vård på SÄBO	SLL, kommuner inom länet samt vårdaktörer inom ASIH och Palliativ vård	FOU äldre norr, Ersta Sköndals högskola	Att utvärdera olika modeller för att öka kvaliteten av vården för patienter i SÄBO som har behov av basala sjukvårdsinsatser i livets slutskede.	Juni 2008	2011	Genomförande	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Verksamhetsutövare
Frivilligas insatser inom äldrevården	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Jakobsbergsgården ASIH Nv	Syftet med projektet är att undersöka förutsättningarna för att ta tillvara frivilligas insatser för patienter som vårdas inom äldrevården.	2009	2011	Planeringsfas	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Verksamhetsutövare
Kartläggning av utvecklingsprojekt inom äldreområdet, uppföljning av tidigare projekt	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Uppdatera och sprida information om pågående förändrings- och utvecklingsprojekt.	Oktober 2009	2010	Planeringsfas	Tjänstemän, politiker inom kommun och landsting. Personal inom vård och omsorg om äldre personer som ska arbeta med projekt inom äldreområdet.

Sammanställning av projekt rörande förebyggande hembesök	Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Sammanställning av de olika modellerna som används vid förebyggande hembesök till äldre personer 80 år och äldre i involverade kommuner.		Mars 2010	Genomförande	Politiker och tjänstemän inom kommun. Utförare av hembesök.
Palliativ vård i livets slutskede i särskilt boende för äldre	SLL, Ek, Jä, Soll, UB	ASIH inom SLL, SÄBO inom medverkande kommuner	Att pröva och utvärdera olika modeller för att öka kvaliteten av vården för personer på SÄBO som har behov av basala sjukvårdsinsatser i livets slutskede.	Mars 2008	2012	Genomförande	Äldre personer och medarbetare på SÄBO.
Kartläggning av utvecklingsprojekt inom äldreområdet	SLL, Ek, Jä, Si, So, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, So, UB, UV	Att undersöka områden, omfattning och målgrupper för de medverkande organisationernas utvecklingsprojekt inom äldreområdet de senaste fem åren.	November 2007	Avslutat, spridningsfas	Mars 2008	Tjänstemän, politiker inom kommun och landsting. Personal inom vård och omsorg om äldre personer som ska arbeta med projekt inom äldreområdet.
Säker läkemedelsbehandling Tallbohov, SÄLTA	SLL, Jä	Carema Tallbohov, Jakobsbergsgården, Apoteket AB	Att skapa en arbetsprocess för observation av läkemedelseffekter och biverkningar samt att skapa ett verktyg för omvårdnadspersonalens dokumentation av dessa observationer för att uppnå förbättrad säkerhet och kvalitet i läkemedelsbehandlingen av äldre personer.	Augusti 2007	Avslutat, spridningsfas	Augusti 2008	Personer boende på SÄBO, medarbetare inom äldreomsorg, samt ansvarig läkare på SÄBO.

Kartläggning av anhörigstöd	Soll	Vård- och omsorgskontoret Soll	Att identifiera och kartlägga omfattningen av anhöriga/närstående som vårdar sina anhöriga/närstående över 65 år samt att spegla upplevelsen och kännedomen om innehållet i kommunens stöd samt upplevt behov av stöd hos olika grupper av anhörigvårdare i Sollentuna kommun.	April 2008	Avslutat	November 2008	Tjänstemän och politiker inom kommun.
Uppföljning av Samordning av frivilliginsatser	Jä	Jä	Att studera följderna/konsekvenserna/effekterna av projektet Frivilligarbete utifrån projektets uppsatta mål.	Oktober 2008	Pågående	December 2009	Politiker och tjänstemän inom kommun.
Förebyggande arbete kring fall och fallrisk	UV	SÄBO inom UV	Att minska fallolyckor och lidande för äldre personer i de särskilda boendena genom att öka den fysiska aktiviteten och strukturera de fallförebyggande åtgärderna.	Januari 2008	Avslutat, spridningsfas	December 2008	Äldre personer och medarbetare på SÄBO.
Utvärdering av Säker läkemedelsbehandling Tallbohov, SÄLTA	SLL, Jä	Carema Tallbohovs äldreboende, Jakobsbergsgården.	Att undersöka om SÄLTA-projektet resulterat i förbättrad säkerhet och kvalitet av läkemedelsbehandling för äldre personer.	Oktober 2007	Avslutat, spridningsfas	Mars 2009	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting. Verksamhetsutövare

Tabell 2. FoU-relaterade aktiviteter där FoU äldre norr medverkar/medverkat 2007-2009.

Aktivitetsnamn	Involverade huvudmän	Involverade aktörer	Syfte/uppdrag	Projektstart	Planerat slut	Status i projektet	Målgrupp
Kvalitetsarbete HSN-f	SLL	HSN-f, geriatrik, ASiH	Medverkan vid utveckling av kvalitetskriterier inom geriatrik och ASiH.	April 2009		Pågående	Tjänstemän och personal
Nätverk för arbetsterapeuter och sjukgymnaster inom äldreomsorg	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Ett nätverk har bildats för arbetsterapeuter och sjukgymnaster som är verksamma inom äldreomsorg med syftet att lära av varandra och om den evidens som finns för att kunna utveckla verksamheten.	Mars 2009	Vid behov	Pågående	Arbetsterapeuter och sjukgymnaster verksamma inom äldreomsorg
Nätverket förebyggande hembesök, länsövergripande	FOU äldre norr, Seniorium, Äldrecentrum	FOU äldre norr, Seniorium, Äldrecentrum	Möjliggör ett lokalt nätverk, stöd och handledning till de projektledare som arbetar med förebyggande hembesök för äldre personer inom de sex kommunerna som utgör ägarna.	2008	2010	Pågående	Utförare av förebyggande hembesök i kommunen
Nätverket förebyggande hembesök	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Möjliggör ett lokalt nätverk, stöd och handledning till de projektledare som arbetar med förebyggande hembesök för äldre personer inom de sex kommunerna som utgör ägarna.	November 2007	2010	Pågående	Utförare av förebyggande hembesök i kommunen

FoU-caféer	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Syftet är lokala och informella möten under trevliga former för att stärka sambanden och kontakterna mellan verksamhetsnära utvecklingsarbete, forskning och utbildning.	Juni 2008	Vid behov	Pågående	Medarbetare, tjänstemän och politiker inom kommun och landsting rörande äldre frågor, äldre personer och anhöriga.
Deltagande i publika sammanhang såsom kommunmässor, anhörigdagar, omsorgsmässan	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Sprida kunskap och information.	2007	Vid behov	Pågående	Medarbetare, allmänheten, studenter mfl
Kommunkontakter	Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	SÄBO, korttidsb., hemtjänstgrupp r inom ägar-kommunerna	Stärka sambanden och kontakterna mellan verksamheter inom äldreomsorgen och FOU äldre norr.	November 2008	2010	Pågående	Medarbetare och ledning på SÄBO, hemtjänst och myndighets-utövning.
Landstingskontakter	SLL	Ger, ASIH, PV inom FOU äldre norrs område	Stärka sambanden och kontakterna mellan verksamheter inom äldrevården och FOU äldre norr.	April 2009	2010	Pågående	Medarbetare och ledning inom landstingsverksamhet rörande äldre personer
Föreläsning/ Föredrag/ Seminarier	SLL, Ek, Jä, Si, Soll, UB, UV	Politiker, tjänstemän, medarbetare, pensionärs organisationer, intresseorganisationer	Ökad kunskap och kunskapsanvändning samt inspirera till förändrings- och utvecklingsarbete.	November 2007	Vid behov	Pågående	Politiker, tjänstemän, medarbetare, pensionärsorganisationer, intresseorganisationer
Integrerad palliativ vård, stöd till projektledare	SLL	Jakobsbergsgger	Pilotstudie för att möjliggör ett eventuellt införande av integrerad palliativ vård.	April 2009	Aug 2009	Vilande	Läkare, ssk inom palliativvård och ASiH
Utveckling av kvalitetsindikatorer inom äldreomsorgen, stöd till arbetsgrupp	UB	Kvalitetssamord., Sjuksköterskor, sjukgymnast, arbetsterapeut	Utveckla ett systemetiskt kvalitetsarbete som kan följas upp över tid.	Jan 2009	Dec 2009	Pågående	MAS, Sjuksköterskor, sjukgymnast, arbetsterapeut

Interaktivt tv-spel vid vård och omsorg om äldre personer, stöd till projektledare	SLL	Jakobsbergsgger	Att undersöka om det är möjligt att använda sig av interaktivt tv-spel vid vård och omsorg om äldre personer och dess effekter.	Mars 2009	2010	Pågående	Personal inom äldrevård och äldreomsorg
Rehabilitering på korttidsboende, stöd till projektledare	Ek	Ek rehab	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	November 2007	2009	Pågående	Projektledare
Påverkan på balans efter rollator-förskrivning, stöd till projektledare	SLL	Rehab NV	Syftet är att undersöka om balans, funktionell muskelstyrka och fysisk aktivitet påverkas vid föreskrivning av rollator	Jan 2009	Dec 2009	Pågående	Projektledare
Fallförebyggande arbete, stöd och handledning under implementeringsfas	UV	Personal på SÄBO	Syfte är att stödja samt stimulera en implementeringsprocess för att förbättra strukturer och åtgärder i det fallförebyggande arbetet i Upplands Väsby kommun.	Jan 2009	Dec 2010	Pågående	Äldre personer och medarbetare på SÄBO
Patienters upplevelser av information kring läkemedel och läkemedelsbiverkningar, stöd till projektledare	SLL	Jakobsbergsgger, PV	Att ge en bild av vilket informationsbehov patienterna har kring läkemedelsbiverkningar och belysa hur patienterna önskar bli informerade samt vem som skall tillhandahålla informationen	Januari 2009	2009	Avslutad	Personal inom äldrevård och äldreomsorg
Fallförebyggande arbete Upplands-Bro, stöd till projektledare	UB	Personal på SÄBO	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	Feb 2009	Dec 2010	Pågående	Projektledare

Utvärdering av utbildningsinsats rörande beröringsmassage, stöd till projektledare	SLL	Jakobsbergsgården	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	April 2009	2010	Pågående	Projektledare
Hembesök till personer över 75 år	Jä	Jä	Deltar i styrgruppen. Arbetet ingår i den sammanställning av olika modeller för arbetet som görs, se projekt 12.	2008	Feb 2010	Pågående	Kommunerna inom FOU äldre norr
Bemötande av personer med demenssjukdom, stöd till projektledare	UV	UV	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	Februari 2008	December 2009	Pågående	Projektledare
Bemötande av personer med demenssjukdom på dagvård, stöd till projektledare	Si	Dagvård Si	Syftet är att utveckla former för aktivering av personer med demens på dagvårdsverksamhet	April 2009	Våren 2010	Pågående	Projektledare
Kvalitetsmätning inom demensvård, stöd till projektledare	Ek	Demensboende, hemtjänst	Ta fram instrument för att observera välbefinnande	Oktober 2008	Hösten 2009	Pågående	Personer med demens
Förebyggande hembesök, stöd till projektledare	UB	Socialförvaltningen	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	Maj 2008	2009	Avslutat	Projektledare
Frivilliga inom kommunal äldreomsorg	Jä	Jä	Delta i styrgruppen. FOU äldre norr gör en sammanställning och SWOT-analys av arbetet	2008	2009	Pågående	Tjänstemän och politiker inom kommun
Socialt innehåll i dagen, stöd till projektledare	UB	Social-/äldreförvaltning	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	2008	2009	Avslutat	Projektledare

Framtidens behov av äldreomsorg och äldreomsorg	SLL, Ek, Jä, Si, So, UB, UV	Politiker, tjänstemän inom kommun och landsting	Ökad kunskap och kunskapsanvändning samt inspirera till förändrings- och utvecklingsarbete.	Mars 2008	2008	Avslutat	Politiker och tjänstemän inom kommun och landsting
Vårdmiljöer, stöd till projektledare	SLL	ASIH NV, SLSO	Erbjuda stöd och handledning till projektledare för att möjliggöra utveckling av projekt och projektledare.	2007	2008	Avslutat	Projektledare

Tabell 3. Projekt med forskningsinriktning där FoU äldre norr medverkar/medverkat 2007-2009.

Projektnamn	Involverade huvudmän	Involverade aktörer	Syfte/uppdrag	Projektstart	Planerat slut	Status i projektet	Målgrupp
Stockholms läns Folkhälsoenkät	SLL	Karolinska Institutets folkhälsoakademi, KFA	Expertfunktion vid utformning av enkätinnehåll	2009	2010	Pågående	Tjänstemän och politiker inom kommun och landsting
ÖST- Öppna sociala e-tjänster	Jä	Vinnova, KTH, Socialhögskolan, Lunds universitet	Medverkan vid utveckling och utvärdering av sociala e-tjänster.	2009	2011	Planeringsfas	Äldre personer, tjänstemän och politiker inom kommun
Goda boendemiljöer för äldre		Arkitekturhögskolan	Handledning av doktorand	2005		Genomförande	Äldre personer, medarbetare inom vård och omsorg om äldre personer, tjänstemän och politiker, forskare

Nationell Expert Panel, NEP. Health systems and long-term care for older people in Europe. Modelling the INTERfaces and Links between, prevention, rehabilitation, quality of services and informal care		EU-projekt Representanter för SII Forum, Soc dept., SKL, KSL, Vårdförbundet, KI.	Att ta fram och validera en modell att beskriva och analysera long-term care (LTC) system för äldre i en EU-perspektiv. Sverige ska i första delen hand analysera anhörigas situation.	Maj 2009	3-årigt EU projekt.	Nystart. Gruppen har formats och träffats 2 gånger hittills.	Landsting och kommuner. Huvudmän för vård och omsorg.
Framtida forskningsfrågor inom området ehälsa		Vinnova, KI, SKL, KTH, Göteborgs U, Växjö U, Skövde U, Uppsala U, Linköping U, mfl.	Ta fram framtida forskningsfrågor inom området ehälsa	2009			
Demensrådet	SLL	SLL, KSL, SKL, KI, SLSO	Lokalanpassa de nationella riktlinjerna för Demenssvård samt stötta implementeringen av riktlinjerna.	Jan 2009	2010	Planering pågår för en gemensam uppstartsdag under hösten 2009	Personal inom äldrevård och äldreomsorg
Vård och förebyggande av multipla hälsoproblem	SLL	Äldrecentrum, Nestor, FoU Seniorium, samtliga geriatriska kliniker inom länet.	Att förebygga multipla hälsoproblem hos äldre personer och att öka kvaliteten inom geriatrisk vård för äldre personer med multipla hälsoproblem.	2007		Äldre personer och personal inom geriatriska kliniker.	Avvaktande
Sjuksköterskors förståelse av behovsmedicinering inom geriatrisk vård		Karolinska Institutet	Handledning av magisterstudent	2006	2009	Sjuksköterskor.	Genomförande
Ledning genom kunskap	SLL	Handelshögskolan, SLSO	Att studera hur kunskap och nya direktiv omsätts i praktiken.	Maj 2007		Ledningsfunktioner inom vård och omsorg om äldre personer.	Genomförande

Uppföljning efter stroke		Karolinska Institutet	Att studera resultat av rehabiliteringsinsatser efter hemkomst	Augusti 2008	Juni 2009	Personer med stroke	Avvaktande
CRU- Centre for Research Utilization, KI	SLL, FoUU, KI	Personal inom vård och omsorg, lärare och forskare på KI samt studenter	Implementeringsforskning samt praktisk tillämpning av resultat	2009	ca 1-2 träffar per termin	Uppstart	Personal inom äldrevård och äldreomsorg
Cecar-nätverket, Centre of Excellence in Care of Older People	SLL	SLL, KI, RKH, SH	Att vara ett nätverk för forskare inom äldreområdet.	2008	Vid behov	Pågående	FOU äldre norr
Samverkan kring socialt arbete		SU	Stöd till studenter som gör fältstudier inom äldreomsorg och äldrevård.	våren 2009	Vid behov	Planeringsfas	FOU äldre norr
Forskarråd		FoU Seniorium, Karolinska Institutet, Göteborgs Universitet, Uppsala universitet, Arkitekturhögskolan, Ersta/Sköndals högskola	Att stödja och bistå FOU äldre norr med vetenskaplig, evidensbaserad kunskap, metodutveckling eller vara kritisk granskare av producerat material eller tänkt förändringsarbete.	Januari 2008	Vid behov	Pågående	FOU äldre norr
Centrum FoUU Äldre		Äldrecentrum, Nestor, FoU Seniorium, samtliga geriatriska kliniker inom länet	Att stärka forskning och utveckling inom geriatriken.	2007	Vid behov	Pågående	Geriatriska kliniker
Nätverk FOU äldre		FoU Seniorium, Äldrecentrum, Nestor, Tiohundra	Att sprida kunskap över länet mellan olika FoU-enheter.	2007	Vid behov	Pågående	FOU äldre norr

**Handledning av
studenter från olika
högskolor.**

KI- Cefam,
LIME, NVS,
KTH-
arkitektskolan,
Stockholms
universitet,
Liljeköpings
universitetet mfl.

Handledning,
mentorskap,
undervisning,
forskningssamarbete
mm

2007

pågår

pågående

studenter och
forskare
